

Część 3. NAUCZYCIELE -organizacja nauki zdalnej, współpraca, wsparcie

Ponieważ na nauczycielach skupiły się oczekiwania i wymagania płynące ze strony ich podopiecznych, rodziców a także od dyrektorów szkół i nadzoru pedagogicznego, dlatego szkoły i nauczyciele potrzebują wszechstronnego wsparcia zarówno organizacyjnego, szkoleniowego jak i psychologicznego.

W publikacji *Edukacja zdalna...* znajdziemy szereg cennych wskazań służących racjonalnej i efektywnej organizacji nauczania zdalnego, których adresatami są nauczyciele i dyrektorzy szkół.

*- Głównymi wyznacznikami sposobu organizacji pracy zdalnej powinny być **potrzeby uczniów, potencjał kadry oraz możliwości współpracy z rodzicami** - pisze J. Witkowski*

Podkreśla on **potrzebę zrozumienia i wsparcia nauczycieli przez dyrektora szkoły**

- Pierwszym zadaniem dyrektora jest poznanie i zrozumienie uwarunkowań pracy nauczycieli. Koniecznie trzeba zadbać szczególnie o tych, którzy są w najtrudniejszej sytuacji – nauczycieli opiekujących się własnymi dziećmi, które również muszą teraz wspierać w nauce, a także nauczycieli, którzy nigdy wcześniej nie korzystali z technologii informacyjnych i komunikacyjnych w pracy dydaktycznej, nie czują się w tym środowisku komfortowo i wszystkiego muszą się dopiero nauczyć. Pamiętajmy też o niepewności i stresie samych nauczycieli, którzy tak jak my czują się zapewne zagrożeni samą pandemią. Zrozumienie uwarunkowań pracy nauczycieli to pierwszy krok na drodze

*- Współpraca pomiędzy nauczycielami i wsparcie ze strony dyrekcji mogą w obecnej sytuacji pomóc szczególnie zagubionym pedagogom, ale na pewno nie załatwi to wszystkich ich problemów i nie sprawi, że zaczną oni z dużą swobodą i pewnością siebie stosować metody, których wcześniej nigdy nie wypróbowywali w pracy z uczniami. Konieczne jest **uszanowanie tych ograniczeń** – jeśli ktoś nigdy nie posługiwał się ocenianiem kształtującym, trudno wymagać od niego teraz, aby z dnia na dzień porzucił ocenianie za pomocą stopni (nawet jeśli jesteśmy głęboko przekonani, że jest to zasadne). Podobnie jest z pracą metodą projektu – jeśli nauczyciel nigdy nie czuł się w niej dobrze, nie zastosuje jej teraz. Szanując ograniczenia, warto pozwolić nauczycielom pracować tymi metodami, w których czują się bezpiecznie, a wymagać jedynie, by praca zgodna z ich preferencjami nie obciążała zbyt wielu uczniów i nie wykluczała tych, którzy mają słabszy dostęp do sprzętu elektronicznego.*

Autorzy omawianej książki postulują potrzebę **współpracy nauczycieli**

- Równie istotnym elementem wsparcia nauczycieli jest zaaranżowanie pomiędzy nimi współpracy. Warto do niej zachęcać i doceniać jej przejawy. Współpraca nauczycieli w tej nowej sytuacji może dotyczyć zarówno obszaru dydaktyki, jak i technologii...

*- W **zakresie dydaktyki** warto zachęcać nauczycieli do spotkań w zespołach przedmiotowych i wspólnego wymyślenia zadań, które uczniowie mogą następnie wykonywać w domach. Dzięki temu rozwijają swoje kompetencje, realizując przy tym cele ogólne podstawy programowej z danego przedmiotu. Wspólne stworzenie zadań lub wymiana w tym zakresie pomysłów pomiędzy poszczególnymi nauczycielami tego samego przedmiotu może pomóc zaoszczędzić im pracy. **Jeśli zaś chodzi o technologię**, to w wielu szkołach sprawdziło się rozwiązanie polegające na wzajemnym uczeniu się obsługi narzędzi edukacji zdalnej przez nauczycieli.*

Szczególną rolę mogą tutaj odegrać nauczyciele informatyki, ale i prowadzący inne przedmioty mogą podzielić się swoimi umiejętnościami z tego obszaru.

Podobne zalecenia odnajdziemy w **Poradniku dla dyrektora szkoły:**
(www.gov.pl/zdalnelekcje.pl)

-Jakość zdalnego modelu kształcenia zależy w dużej mierze od dobrej współpracy dyrektora szkoły z nauczycielami, co oznacza zarówno wspieranie grona, jak również otrzymanie wsparcia od nauczycieli. Warto zaplanować spotkania online w mniejszych i większych zespołach, przynajmniej raz w tygodniu. Ważna jest dbałość o relacje (przestrzeń do rozmowy), a także współpraca, która oznacza: wspólne planowanie, monitorowanie działań, ulepszanie procesów, uczenie się od siebie nawzajem. Nowa sytuacja. generuje także potrzebę dbałości o kulturę i higienę pracy zdalnej

W **Edukacji zdalnej...** zwraca się także uwagę na bardzo **ważną rolę wychowawców** jako koordynatorów interakcji pomiędzy uczniami i rodzicami a nauczycielami.

-Wychowawcy najlepiej powierzyć funkcję koordynatora procesu nauczania gdyż...to on najlepiej zna swoich uczniów oraz ich rodziców, wie, które osoby mogą potrzebować dodatkowego wsparcia i na co zwrócić szczególną uwagę w komunikacji z nimi. Wychowawca może być też osobą odpowiedzialną za skoordynowanie działań innych nauczycieli oraz mieć kontrolę nad tym, ile zadań do wykonania otrzymują uczniowie, a także przeciwdziałać, jeśli są nimi przeciążeni (J. Witkowski)

*-Warto pamiętać, że wychowawca może nie mieć odpowiednich kompetencji do zmierzenia się z szeregiem problemów, z którymi obecnie zmagają się jego uczniowie. **Kluczowe jest więc zapewnienie w takich przypadkach wsparcia szkolnego psychologa lub pedagoga.** Taka osoba powinna pełnić stałe dyżury o określonych porach dnia, ale mieć też możliwość aktywnego wychodzenia z kontaktem do uczniów, zwłaszcza tych wymagających szczególnego wsparcia*

Aktualne problemy – dbajmy o maturzystów i uczniów klas 8

Nie zapomniano także o **szczegółnej sytuacji maturzystów i uczniów klas ósmych.**

-W szczególny sposób należy podejść do realizacji edukacji zdalnej w klasach kończących szkołę (klasy maturalne oraz klasy ósme szkoły podstawowej). W przypadku tych roczników konieczne wydaje się skoncentrowanie pracy dydaktycznej na przygotowaniu do egzaminów, jako że jest to teraz jednym z głównych przedmiotów troski uczniów i ich rodziców. Zasadne wydaje się więc skupienie na powtórkach materiału, w czym pomóc mogą również testy opracowywane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Z myślą o uczniach tych klas warto przewidzieć dodatkowe konsultacje z nauczycielami przedmiotów egzaminacyjnych, jednocześnie ograniczając intensywność nauki w ramach pozostałych przedmiotów(J.Witkowski)

Dbanie nauczycieli o swój dobrostan przejawem profesjonalizmu

Marcin Zaród zachęca nauczycieli o **dbanie o swój dobrostan**, gdyż nauczyciel mniej zestresowany, nie wypalony będzie lepiej i skuteczniej uczył, wychowywał i wspierał uczniów.

- Choć to uczniów traktujemy jako najbardziej narażony i najbardziej wrażliwy element systemu edukacji, w obecnej sytuacji nietrudno zauważyć, że to na nauczycielach skupiły się oczekiwania i wymagania, płynące zarówno ze strony ich podopiecznych, jak i z góry, od dyrektorów szkół

*- Trzeba jednak zrozumieć, że także nauczyciele **doświadczają silnego stresu** o wielu źródłach (brak kompetencji informatycznych i poczucie tego braku grozi wypaleniem, dodatkowe obciążenie pracą – ekspresowy tryb nauki, dodatkowe obciążenia związane z pełnieniem obowiązków domowych, opieką nad dziećmi, przyzwyczajenie do tradycyjnej metodyki przekazu jednokierunkowego i wynikające stąd poczucie odpowiedzialności za tworzenie materiałów, trudność w rozdzieleniu czasu pracy od czasu prywatnego i odpoczynku, nasilona w obecnych warunkach, poczucie misji, podchodzenie do swojego zawodu w sposób niezwykle emocjonalny przy jednoczesnej konieczności troszczenia się o najbliższych i poczuciu niepewności, co przyniesie jutro)*

Jak nauczyciele mogą zadbać o siebie i zmniejszyć nadmierny stres? - sugestie M.Zaroda

-Po pierwsze, warto dobrze rozważyć priorytety i zastanowić się nad hierarchią wartości w obecnych okolicznościach. Czy na pewno w obliczu sytuacji zagrożenia zdrowia, a nawet życia obywateli najważniejszy jest prowadzony przez nas przedmiot? Czy w ogóle priorytetem powinna być edukacja jako taka?

- Przyjęcie postawy zgody na porażki „zdolność do zaakceptowania negatywnych doświadczeń to coś najtrudniejszego w świecie: zaakceptowanie porażek i dalsze dążenie do tego, aby uczeń odnosił sukcesy”

-Warto abyśmy kierowali się zasadą „mniej znaczy więcej”

-Pamiętajmy o zasadzie good enough (wystarczająco dobrze), czyli nie dążmy do perfekcji, ale starajmy się zadowolić tym, co jest akceptowalne pod względem jakości

-...sporządzenie planu dnia, w którym wyraźnie zaznaczamy granice pomiędzy czasem związanym z pracą (przeznaczonym na prowadzenie lekcji, ale też na działania pośrednio z tym związane, jak przygotowywanie się do nich i zbieranie informacji zwrotnej od uczniów, zawodowe kontakty ze znajomymi z pracy, z dyrekcją i rodzicami) a czasem prywatnym, przeznaczonym dla rodziny lub dla siebie samego.

-Koniecznie zaplanujmy w czasie dnia czas na relaks, słuchanie muzyki, czytanie książek, ćwiczenia fizyczne, pracę w ogrodzie czy po prostu relaksującą kąpiel. tai-chi itp.

-Wreszcie gdy profilaktyka zawiedzie i czujemy, że potrzebujemy pomocy, zwróćmy się o pomoc do lokalnej poradni psychologicznej, terapeutycznej lub profilaktycznej. O ile zazwyczaj myślimy o tych instytucjach jako o kierujących wsparcie głównie do uczniów, w czasie pandemii coraz więcej z nich prowadzi dyżury online dla nauczycieli zmagających się z problemami spowodowanymi nadmiernym stresem i przepracowaniem.